



Litva

V roce 2010 byl růst HDP 1,6 % a v následujícím roce země dosáhla téměř předkrizových růstových hodnot. Tempo růstu však začalo opět pozvolna zpomalovat a nyní se drží okolo 3 %. V roce 2015 čelila litevská ekonomika deflaci. Momentálně však inflace dosahuje hodnoty 2,5 % a dle odhadů MMF by se měla i v následujících letech pohybovat stabilně, a to okolo 2–2,5 %. V zemi žije 2,8 mil. obyvatel a HDP na obyvatele přesáhlo 118 tis. USD. Nezaměstnanost dlouhodobě klesá a v roce 2018 byla na úrovni 6,5 %. Běžný účet je od roku 2015 mírně deficitní.

Ukazatel	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Růst HDP (%)	2,3	3,9	3,5	2,9	2,7	2,4
HDP/obyv. (USD)	14 923	16 730	18 856	19 881	21 532	23 075
Míra inflace (%)	0,7	3,7	2,5	2,2	2,3	2,4
Nezaměstnanost (%)	7,9	7,1	6,5	6,3	6,2	6,1
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-0,5	0,4	0,2	0,0	-0,3	-0,6
Populace (mil.)	2,9	2,8	2,8	2,7	2,7	2,7
Konkurenceschopnost	35/138	41/137	40/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	2/7	–	–	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Litva je součástí vnitřního trhu EU a od 1. 1. 2015 i součástí Evropské měnové unie.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), obsadila Litva 40. pozici ze 140 srovnávaných ekonomik a dle OECD není exportně rizikovou zemí.



Vývoz ČR do Litvy 2018 (2017), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2018 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2017 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8517	Přístroje pro vysílání, přijímání hlasu, obrazů ap. dat	2 343 995	15,6	1 355 153	73,0
8703	Osobní automobily aj. motorová vozidla pro přepravu osob	1 404 807	9,3	1 343 394	4,6
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	1 309 796	8,7	1 267 694	3,3
3004	Léky odměřené, ne krev, antiséra ap., vata aj.	685 473	4,6	688 670	-0,5
8544	Izolované dráty, kabely aj. izolované el. vodiče vláken	343 228	2,3	385 392	-10,9
9503	Tříkolky, koloběžky, šlapací auta apod., ost. hračky, skládanky	206 820	1,4	221 012	-6,4
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	193 251	1,3	220 036	-12,2
7019	Vlákna skleněná a výrobky z nich	191 072	1,3	171 768	11,2
3903	Polymery styrenu v primárních formách	187 406	1,2	225 670	-17,0
3917	Trouby trubky hadice příslušenství z plastů	173 892	1,2	166 848	4,2
Celkem TOP 10		7 039 740	46,8	6 045 637	16,4
Celkem vývoz		15 053 431		15 249 692	-1,3

zdroj: ČSÚ



Dovoz ČR z Litvy 2018 (2017), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2018 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2017 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
2402	Doutníky doutničky cigarety z tabáku náhražek	979 284	12,8	971 859	0,8
3907	Polyacetal pryskyřice ap. v primárních formách	799 144	10,4	677 339	18,0
7112	Odpady a úlomky drahých kovů i plátovaných kovů	521 348	6,8	190 573	173,6
9403	Ostatní nábytek a jeho části a součásti	442 722	5,8	408 661	8,3
3102	Hnojiva minerální chemická dusíkatá	309 968	4,1	390 566	-20,6
3004	Léky odměřené, ne krev, antiséra ap., vata aj.	309 356	4,0	406 266	-23,9
0304	Filé aj. maso rybí čerstvé chlazené zmrazené	258 521	3,4	14 085	1 735,4
8548	Odpad a zbytky galvanických článků, baterií a elektrických akumulátorů	202 901	2,7	228 859	-11,3
5408	Tkaniny z příze z hedvábí umělého	169 322	2,2	209 422	-19,1
9001	Vlákna optická ap., čočky, hranoly aj.	152 692	2,0	30 224	405,2
Celkem TOP 10		4 145 258	54,2	3 527 854	17,5
Celkem dovoz		7 647 555		6 773 837	12,9

zdroj: ČSÚ



Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Litevská vláda považuje za jednu z klíčových oblastí dalšího rozvoje i využití EU fondů modernizaci městské dopravy. Ze strukturálních fondů na období 2007–2013 byl zrealizován projekt kombinovaného rozvoje dopravy šetrné k životnímu prostředí v pěti hlavních litevských městech – Vilnius, Kaunas, Klaipėdė, Šiauliai a Panevėžys. Jednalo se o výměnu starých dieselových autobusů vyrobených mezi lety 1983 a 1997 za nové hybridní či CNG vozy. Další prostředky byly alokovány na rozvoj trolejbusové dopravy. Také v novém období 2014–2020 hodlá vláda využít prostředky z fondů EU na dokončení výměny zastaralého vozového parku v MHD, kupř. město Vilnius vyhlásilo v roce 2017 tendr na dodávku 150 nových nízkopodlažních auto busů a 40 nových nízkopodlažních trolejbusů (za cca 15,8 mil. eur). Město Kaunas pak vyhlásilo v polovině ledna 2018 tendr na dodávku 85 nových nízkopodlažních trolejbusů, náhradních dílů, služeb a vybavení pro jejich provoz a údržbu s financováním z fondů EU, probíhá zde také modernizace trolejového vedení. V srpnu 2018 oznámil Magistrát města Vilnius, že hodlá investovat 38,5 mil. eur do zlepšení kvality městské hromadné dopravy a pořídit 135 nových autobusů. Poprvé by se mělo jednat o nákupu elektrických a hybridních vozidel. Pětice elektrických a 70 hybridních autobusů by měly posílit flotilu dopravního podniku do roku 2020. Magistrát rovněž plánuje nákup 50 autobusů na LNG a 10 menších autobusů s naftovými motory. Podle agentury Invest Lithuania disponuje země také dynamickým a rychle se rozvíjejícím klastrem dodavatelů součástek pro automobilový průmysl (s důrazem na výrobu nákladních vozů a přívěsů).

► Civilní letecký průmysl

Litevská vláda spatřuje v rozvoji letecké dopravy a s tím spojených podpůrných činností jeden z potenciálních směrů do budoucna. Proto také patří oprava a údržba letadel mezi prioritně podporované směry pro podporu zahraničních přímých investic v Litvě. Firmy se sídlem na letištích ve Vilnius a Kaunas nabízejí základní údržbu, přestavbu kabin, údržbu součástek i pozemní letištní služby pro stře dní i větší letadla (až po A320 či 8737). Významné investice také směřují do letecké infrastruktury – v roce 2017 proběhla rekonstrukce a modernizace ranveje a další infrastruktury na letišti ve Vilnius (cca 25 mil. eur), došlo také k rozšíření a modernizaci terminál u na letišti v Kaunas (2 mil. eur) či výstavbě regionálního centra řízení letecké dopravy ve Vilnius (11 mil. eur). Mezi další plánované investice patří např. modernizace terminálu pro cestující, rekonstrukce drah ve Vilnius a Kaunas (2018–2020), implementace nové generace systému řízení letového provozu a modernizace systému řízení a navigace provozu na letištním povrchu ve Vilnius (s podporou EU ve výši 7,93 mil. eur, do konce roku 2019). Vláda odhaduje investice do rozšíření letiště ve Vilnius, Kaunas a Palanze do roku 2028 na cca 700 mil. eur. Doposud nebyl uzavřen projekt výběru koncesionáře pro státní podnik Litevská letiště – nový vládní výbor pro strategické projekty převzal v září 2017 štafetu a kromě samotné koncese zadal i analýzu možné výstavby nového letiště v Litvě. Od koncese si litevská vláda mj. slibuje větší možnosti dalšího rozvoje letiště a zlepšení ekonomických výsledků.

► Dopravní průmysl a infrastruktura

Litva doposud nedisponuje kvalitní a hustou silniční sítí – statistika Ministerstva dopravy uvádí 309 km dálnic a 1639 km silnic I. třídy. Na druhé straně se hustota litevských silnic nižších tříd (19 592 km) blížila

průměru EU. Přes její území prochází celkem šest evropských silničních koridorů. Litevská vláda přikládá zlepšování kvality silniční sítě a výstavbě dálnic či městských obchvatů zvýšenou pozornost včetně využívání fondů EU. Ze strukturálních fondů bylo pro dopravní projekty na období 2014–2020 vyčleněno 6,71 mld. eur, v roce 2016 by měl objem realizovaných projektů dosáhnout 1 mld. eur. Zajímavými projekty je dostavba silničního obchvatu hlavního města, modernizace silnice Vilnius–Utena (s financováním EIB) a silnice z Kaunasu na hranice s Lotyšskem a rozvoj elektromobility.

► Energetický průmysl

Litevská vláda a parlament schválily v červnu 2018 aktualizaci Národní strategie energetické nezávislosti. Hlavní vizí dokumentu je zajistit úplnou nezávislost země v oblasti energetiky, čehož chce Litva docílit posílením propojení s kontinentální Evropou, odpojením od dosavadního systému rozvodné sítě BRELL, diverzifikací dodávek energetických surovin, posílením domácí výroby elektrické energie a dosažením úplné nezávislosti na fosilních palivech do roku 2050. Vláda plánuje dosáhnout odpojení od BRELL a synchronizaci s kontinentální elektrickou rozvodnou sítí do roku 2025, do roku 2020 hodlá dosáhnout 35 % podílu vlastní výroby na poptávce po elektrické energii, zatímco v roce 2030 má dojít k průlomů, kdyby Litva měla vyrábět více, než dovážet (mělo by dojít k dvojnásobnému poklesu dovozu a zároveň nárůstu produkce až na 70 % poptávky). V roce 2050 má být veškerá spotřebovaná elektrická energie vyráběna v Litvě. Znamená to konkrétní příležitosti pro české firmy v podobě podporovaného rozvoje obnovitelných zdrojů energie (30 % v roce 2020, do roku 2030 podle plánu bude podíl 45 % a v roce 2050 až 80 %) – zejména větrné a solární energie, chystá se obnova a modernizace přečerpávací vodní elektrárny Kruonis, ke zlepšení situace má dojít v oblasti energetické efektivity, snižování spotřeby a ztrát při výrobě, přenosu a spotřebě, využívání moderních technologií (Smart Grids).

► Chemický průmysl

Výroba a vývoz chemikálií patří k hlavním průmyslovým sektorům s důrazem na zpracování ropy a zkapalněného zemního plynu (tvoří kolem 30 % celkového objemu výroby), výrobu hnojiv a plastů a biotechnologie. Objem prodeje v chemickém průmyslu se pohybuje kolem 16 % celkového průmyslového prodeje, zpracování ropy a výroba ropných produktů patřila k největším tahounům růstu průmyslové produkce Litvy na počátku roku 2016. Sektor se potýká s nižší konkurenceschopností, z čehož mohou vyplývat příležitosti pro české firmy v oblasti dodávek moderních technologií (např. projekt nové továrny na tekutá hnojiva AB Lifosa v Kėdainiai, rozšiřování kapacit terminálů pro vývoz hnojiv), chemikálií s vyšší přidanou hodnotou či lepšími cenami díky vyšší efektivitě výroby. Vzhledem k tomu, že Litva neprodukuje značnou část chemických výrobků, které potřebují ke své činnosti ostatní obory, je zde nevyužitý potenciál pro vývozce z ostatních zemí.

► Kovo zpracovatelský průmysl

Průmyslová výroba k listopadu 2017 vzrostla oproti stejnému období roku 2016 o 9 %, stejně tak rostla i hodnota exportovaného zboží (+3,9 % k červnu 2017), což se podařilo mj. díky zvýšenému exportu strojírenských výrobků a pozitivnímu vývoji poptávky na hlavních trzích. Pozitivní vývoj by měla podpořit i realizace nových investičních projektů, jako např. rozšíření ropného terminálu v Klajpėdė v hodnotě 49,4 mil. eur v podobě 12 nových tanků pro lehké ropné produkty a příslušné infrastruktury.

► **Obranný průmysl**

Litevská vláda vyčlenila pro rok 2019 do rozpočtu Ministerstva obrany, který má být primárně určen na akvizice celkem 948 mil. eur, neboli 2,01 % HDP (v roce 2018 to bylo 873 mil. eur). Navíc v současném vládním kabinetu i parlamentu existuje většinová podpora pro další navyšování rozpočtu až na úroveň 2,5 % HDP do roku 2030. Konjunkturu nadále „nahrává“ pokračující konflikt na Ukrajině a stále asertivnější ruská zahraniční politika. V posledních několika měsících kupř. armáda pořídila houfnice, nová bojová vozidla pěchoty, radary, zájem projevila o střelné zbraně jak pro pravidelné jednotky, tak i pro speciální útvary, jedná o zakázce na komunikační a řídicí systém, zvažuje modernizaci a případné posílení vzdušných sil (např. vrtulníky) atd. Litevský obranný průmysl rovněž hledá partnery pro případnou spolu práci na třetích trzích.

► **Stavební průmysl**

Litva postrádá dostatek vlastních kapacit pro nezbytnou a postupně se rozjíždějící masivní rekonstrukci a zateplování zejména obytných budov, jejímž cílem je zvýšit stále kriticky nízkou energetickou účinnost. Vláda v současné době řeší otázku financování a podpory projektů rekonstrukce zejména panelových domů, hledá vhodný model (využití EU fondů, samofinancování kombinované s příspěvky ze státního/místního rozpočtu). Město Vilnius kupř. v současné době vytipovává celkem 50 objektů, kde dojde k postupné rekonstrukci a zvýšení energetické efektivity. Tento proces je v Litvě stále pouze v rané fázi a bude v příštích letech podporován jak ze státního rozpočtu (včetně municipalit), tak i z fondů EU. Podle předpovědi Ministerstva hospodářství byv letech 2017–2020 měla růst stavebního sektoru podpořit realizace projektů a modernizace budov financované z fondů EU, dále i soukromé investice (např. do nových hotelů a nákupních center). Mezi nové a zajímavé stavební projekty patří kupř. výstavba nového národního stadiónu (multifunkční komplex v předpokládané hodnotě přes 88 mil. eur), modernizace městského osvětlení ve Vilniusu, renovace a rozšíření přístavu v Klajpėdė nebo zvažovaná výstavba nových luxusních hotelů ve Vilniusu.

► **Textilní a obuvnický průmysl**

Podíl tohoto tradičního sektoru litevského průmyslu dosahuje kolem 7 % na celkovém objemu průmyslové výroby (883 mil. eur v roce 2015) a 1,6 % na HDP. Přibližně 1848 společností (z toho 98,9 % tvoří malé a střední podniky) zaměstnává v sektoru ne celých 29 tis. osob. Zhruba 3/4 produkce (770 mil. eur) směřují na vývoz do stovky zemí po celém světě (hlavním zákazníkem je Německo, následované Dánskem, Velkou Británií a Švédskem). Také zde lze očekávat pozitivní růstový trend spojený s posílenou spotřebou domácností. V dlouhodobějším horizontu budou do výroby postupně zaváděny high-tech technologie, které napomohou zvyšování efektivity a produktivity práce.

► **Zábava a volný čas**

Jako perspektivní na litevském trhu se jeví zboží se snadno identifikovatelnými motivy postav z českých filmů pro děti. Na litevské m trhu zatím patří psací potřeby mezi výrazně omezený sortiment, škála zahrnuje buďto dovoz levné produkce z Číny, nebo na opačném konci spektra drahého značkového zboží. Na místním trhu tak existuje příležitost pro dodávky takových psacích a kreslicích potřeb, které doplní celou škálu nabízeného sortimentu. Dalším artiklem, jehož potenciál na místním trhu narůstá s ohledem na vhodné geografické podmínky a zvyšující se zájem o aktivní způsob života, jsou koloběžky, tříkolky, kola. Spotřeba domácností zůstala i v roce 2017 hlavním faktorem podporujícím růst litevské

ekonomiky. Tento trend má podle odhadů pokračovat i v dalším období a přispět tak k nárůstu poptávky po spotřebním zboží.

► **Zemědělský a potravinářský průmysl**

Zemědělství patří spolu s potravinářským průmyslem ke klíčovým odvětvím litevské ekonomiky. 60 % rozlohy země tvoří orná půda, 32 % zauímají lesy. 42 % obyvatel žije na venkově, kde působí cca 200 tis. farem, z nichž více než 40 % obhospodařuje méně než 5 ha půdy a s relativně nízkou efektivitou. Pro období 2014–2020 proto bylo z fondů EU v rámci Programu rozvoje venkova (RDP) alokováno celkem 1,977 mld. eur, přičemž 615 mil. eur (cca třetina z této sumy) určila vláda již na rok 2015. Mezi podporovaná opatření pro rozvoj sektoru patří využívání poradenských služeb, zapojení nových subjektů do schémat kontroly kvality, investice do zemědělských holdingů, zpracování zemědělských výrobků, nakládání s vodními zdroji, zlepšování lesnické infrastruktury, zalesňování, podpora nových subjektů a malých farem, využívání bioplynu ze zemědělského odpadu, rozvoj organického zemědělství atd. Mezi hlavní výzvy v sektoru patří změna orientace zemědělského exportu (hledání nových trhů místo dříve dominantního podílu Ruska), zvýšení efektivity a kvality produkce v souladu s principy udržitelnosti.

► **Zpracovatelský průmysl**

Papírenský průmysl a výroba nábytku tvoří i s ohledem na dostupnost suroviny a relativně nízkou úroveň mezd významný segment litevského lehkého průmyslu a má potenciál k dalšímu růstu. V případě nábytku je významným tahounem růstu zvyšující se objem dodávek pro švédské nadnárodní řetězce Ikea, Jysk a další odběratele zejména z Německa, Velké Británie, Dánska, Francie atd. V roce 2016 tvořil export nábytku cca 8 % celkové hodnoty litevského exportu. S rostoucí úrovní domácí spotřeby, oživením výstavby v bytovém i kancelářském sektoru a posílením koupěschopnosti lze očekávat i v tomto sektoru růst.

► **Železniční a kolejová doprava**

Železniční síť v Litvě dosahuje méně než poloviny průměru EU (27 km/1000 km² s celkovou délkou tratí 2 335,7 km, z čehož je 305 km neelektrifikovaných a 147 km elektrifikovaných dvoukolejných tratí. Odhaduje se, že cca 850 km kolejí potřebuje opravu a modernizaci. Objem železniční nákladní dopravy vykázal pozitivní růst za rok 2018 o 7,9, v případě osobní přepravy to bylo o 5,2 %. Pokračují mohutné investice ze státního rozpočtu a především z fondů EU na projekt Rail Baltica (propojení pobaltských států s EU a sjednocení rozchodu kolejí). Do července 2018 bylo na projekt vyčleněno celkem 824 mil. eur, z toho v Litvě 286 mil. Celkový objem projektových nákladů je odhadován na 5,8 mld. eur (Ernst&Young), plánované dokončení a zprovoznění je v roce 2026. Kromě tohoto projektu investují Litevské železnice do obnovy vozového parku (většina lokomotiv i vagonů je zastaralá a vyžaduje modernizaci či výměnu), elektrifikace (pouze 7 % tratí je elektrifikováno) a modernizace signalizačního a zabezpečovacího zařízení. Nejzajímavější projekty – Rail Baltica, elektrifikace trati Vilnius – Klajpėda, modernizace lokomotiv a vagonů.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0510 – Ambra šedá, kastoreum, cibet a pižmo, žluč, žlázy aj.
	HS 1210 – Šišťice chmelové, čerstvé, sušené ap., lupulin
	HS 1302 – Rostlinné šťávy a výtažky; pektinové látky a ostatní slizy z rostlin ap.
	HS 2303 – Škrobárenské zbytky, řepné řízky, bagasa aj. cukrovarnické, pivovarnické a lihovarnické odpady
Stavební průmysl	HS 6903 – Ostatní žáruvzdorné keramické výrobky
	HS 6904 – Keramické stavební cihly, podlahové bloky, nosné nebo výplňové tvarovky a podobné výrobky
	HS 6907 – Keramické dlaždice a obkládačky, obkládačky pro krby nebo stěny; mozaikové ap. výrobky
Chemický průmysl	HS 2522 – Nehašené vápno, hašené a hydraulické vápno, kromě oxidu a hydroxidu vápenatého čísla 2825
	HS 3101 – Živočišná nebo rostlinná hnojiva, též smíchaná nebo chemicky upravená
	HS 3210 – Ostatní nátěrové barvy a laky; připravené vodní pigmenty
	HS 3407 – Modelovací pasty, pasty pro zábavu dětí, pasty v zubním lékařství ap.
	HS 3603 – Zápalky; bleskovice; roznětky nebo rozbušky; zažehovače; elektrické rozbušky
	HS 3809 – Přípravky k úpravě povrchu, k apretování, přípravky k urychlení barvení ap.
Zpracovatelský průmysl	HS 4405 – Vlna dřevěná, moučka dřevitá
	HS 4413 – Zhutněné dřevo, ve tvaru špalků, desek, pruhů nebo profilů
	HS 4804 – Nenatíraný, papír, kartón a lepenka kraft aj., ne k popisování, ne k hyg. účelům
	HS 4808 – Papír, kartón a lepenka, zvlněné, krepované, ap.
Textilní a obuvnický průmysl	HS 5109 – Příže z vlny nebo z jemných zvířecích chlupů, upravená pro drobný prodej
	HS 5508 – Nit šicí z vláken střížových, chemických
	HS 5810 – Výšivky v metráži pásech nebo jako motivy
	HS 6404 – Obuv se svrškem z textil. materiálů
Kovozpracovatelský průmysl	HS 7115 – Ostatní výrobky z drahých kovů nebo kovů plátovaných drahými kovy
	HS 7227 – Tyče a pruty, válcované za tepla, v nepravidelně navinutých svitcích, z ostatní legované oceli
	HS 7402 – Měď nerafinovaná, anody pro rafinaci
	HS 8001 – Cín surový (neopracovaný)
	HS 8101 – Wolfram a výrobky z něho, včetně odpadu a šrotu
	HS 8301 – Visací zámky a zámky, z obecných kovů
Civilní letecký průmysl	HS 8411 – Proudové motory, turbovrtulové pohony a ostatní plynové turbíny

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Automobilový průmysl	HS 8429 – Samohybné buldozery, stroje na vyrovnávání terénu, rypadla, ap. s pohonem
	HS 8702 – Motorová vozidla pro dopravu deseti nebo více osob, včetně řidiče
	HS 8708 – Části, součásti motorových vozidel čísel 8701 až 8705
Železniční a kolejová doprava	HS 8535 – El. zařízení k vypínání, spínání nebo k ochraně el. obvodů aj. > 1 000 V
	HS 8601 – Lokomotivy a malé posunovací lokomotivy závislé na vnějším zdroji proudu nebo akumulátorové
	HS 8602 – Deselelektrické lokomotivy
	HS 8606 – Železniční nebo tramvajové nákladní vozy a vagony, bez vlastního pohonu
	HS 8608 – Kolejový svrškový upevňovací materiál a zařízení; mechanické přístroje a signalizační zařízení
Dopravní průmysl a infrastruktura	HS 8905 – Majákové lodě, požární lodě, plovoucí bagry, plovoucí jeřáby a jiná plavidla
	HS 8906 – Ostatní plavidla, včetně válečných lodí a záchranných člunů, jiných než veslových
	HS 8907 – Ostatní plavidla
Obranný průmysl	HS 8526 – Radiolokační a radiosondážní přístroje (radary), radionavigační přístroje a rádiové přístroje pro dálkové řízení
	HS 8802 – Ostatní letadla (například vrtulníky, letouny), kosmické lodě (včetně družic) a balistické a kosmické nosné rakety
	HS 9302 – Revolvery a pistole, jiné než čísel 9303 nebo 9304
	HS 9302 – Revolvery a pistole, jiné než čísel 9303 nebo 9304
Zábava a volný čas	HS 9503 – Tříkolky, koloběžky, šlapací auta apod., ostatní hračky, skládanky
	HS 9508 – Kolotoče, houpačky ap., kočovné cirkusy, divadla, kočovné zvěřince
	HS 9610 – Břidlicové tabulky a tabule k psaní nebo kreslení, též zarámované
	HS 9611 – Datovací razítka, pečetička, číslavačky, razítka apod. výroby
	HS 9703 – Díla výtvarného modelářství sochařská původní
Energetický průmysl	HS 8406 – Parní turbíny
	HS 8410 – Vodní turbíny, vodní kola a jejich regulátory
	HS 8504 – Elektrické transformátory, statické měniče a indukční
	HS 8502 – Elektrická generátorová soustrojí a rotační měniče